

Lund 2017-05-22

LUNDS
UNIVERSITET

IDEOLOGISK SYMBIOS MELLAN NATIONALISM
OCH REGIONALISM I DAGENS EUROPA

- En idéanalys av European Free Alliance valmanifest från 2014

Kandidatuppsats Europastudier med
humanistisk profil

Lunds universitet VT 2017

Författare: Jessica Mattisson

Handledare: Mattias Nowak

Abstract

In several regions of today's Europe there is an increased activity for socio-political self-government or total independence. The European Free Alliance (EFA) is a transnational European party that represent many of these regions at a supranational level. As the party brings together regions with strong national and regional identities and constitutes an ideological platform for meetings between nationalism and regionalism, the EFA becomes an interesting object for analysis. The purpose of this study is thus to investigate and analytically discuss the political message articulated by the EFA with focus on the interaction between regionalist and nationalist ideas. This essay intends to convey the main content of the EFA's political discourse, especially on ideas about nationalism, regionalism and political self-determination. The main ideas of the party are discussed based on EFA's official manifesto, published before the 2014 European Parliament elections. The research was carried out by using idea analysis, together with the essays theoretical framework: the theories of nationalism and regionalism. These were then applied to the study's empirical material. In this essay, I determine that EFA indeed convey both regionalist and nationalist ideas in their manifesto and that regionalism and nationalism, depending on the context, indeed can be interconnected "isms".

Keywords: European Free Alliance, Regionalism, Nationalism, Self-determination, European Union and Idea analysis.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställning	1
1.3 Material.....	2
1.4 Disposition.....	2
1.5 Tidigare forskning	3
2. Historisk bakgrundsteckning.....	4
3. Metod	5
3.1 Validitet och reliabilitet	6
4. Teoretiskt ramverk	7
4.1 Reflektioner kring nationalism och regionalism	7
4.1.1 Nationalism	7
4.1.2 Regionalism	12
4.2 Pro-europeisk regionalistisk nationalism – reflektioner mot en begreppsdefinition.....	14
4.3 EFA:s regionalistiska pro-europeiska nationalism – en alternativ kategori av nationalism.....	17
5. Analys	18
5.1 Självbestämmande	19
5.2 Demokrati och transparens i EU – beslutsfattandets olika nivåer	21
5.3 Kulturer och språk	24
6. Sammanfattande analytiska reflektioner	27
7. Slutsatser	28
7.1 Förslag på vidare forskning	30
8. Källförteckning	31

1. Inledning

The nationalism of the European Free Alliance has always been a peaceful, democratic and pro-European nationalism in which the European Free Alliance has tried to ensure that the regions and stateless nations play a more important role in Europe, that is to say to bring about an integrated federalism¹.

I flera regioner i dagens Europa finns det en aktivism för ökat socio-politiskt självstyre eller total självständighet. Detta är inget nytt fenomen. Politiska aktörer inom olika geografiska områden bildade redan under 1970- och 80-talet regionala partier, vilka förde fram frågan om autonomi och ökat självstyre inom ramen för Europeiska Unionen (EU). Frågan om regional autonomi har aktualiserats på nytt i och med den ekonomiska krisen och inte minst Storbritanniens val att lämna unionen. Exempelvis planerar Skottland en ny folkomröstning om landets eventuella självständighet med bevarat medlemskap i EU. Flera av förespråkarna för regional autonomi representeras i Europaparlamentet av partiet European Free Alliance (EFA), som är ett transnationellt, europeiskt politiskt parti, vilket samlar progressiva nationalistiska, regionalistiska partier i EU. Partiet fokuserar sin verksamhet på att främja rätten till olika geopolitiska regioners självbestämmande, decentraliseringar av politiska befogenheter, medborgerliga rättigheter, demokrati och flernivåstyre, frågor som ofta kopplas till nationalistiska och regionalistiska idéer.

EFA är ett intressant analysobjekt eftersom partiet samlar regioner med starka nationella och regionala identiteter samt utgör en ideologisk plattform för möten mellan nationalism och regionalism. Nationalism och regionalism är i sammanhanget inbördes relaterade begrepp, även om dessa två ”ismer”², generellt, har olika och ibland motsatta betydelser, vilket kan ses som paradoxalt. Därför utgör dikotomin nationalism-regionalism, i fallet EFA, ett intressant ämne att analysera, då tankeväckande och generellt utforskade samband kan ses mellan dessa två ismer i dagens Europa.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka och analytiskt diskutera det politiska budskapet som artikuleras av EFA, med särskilt fokus på interaktionen mellan regionalistiska och

---

¹ EFA. “The first 25 Years of history”, 97. http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/EFA_25yrs.PDF hämtad 2017-03-13

² I denna uppsats kommer termen ”ismer” att användas för att för att benämna nationalism och regionalism för att ge klarhet i texten. En ism är en särskild inriktning inom ett större sammanhang, ofta inom ideologi. Enligt svenska akademins ordlista är en ism en riktning, i synnerhet en ytterlighetsriktning.

nationalistiska idéer. Med andra ord avser jag att utröna det huvudsakliga innehållet i EFA:s politiska diskurs, särskilt gällande idéer om nationalism, regionalism och politiskt självbestämmande i dagens Europa. Partiets huvudsakliga idéer diskuteras utifrån EFA:s officiella manifest, publicerat inför Europavalet 2014. För att tydligt operationalisera syftet med denna uppsats ställs följande två frågeställningar:

- Vilka ideologiska budskap gällande nationell och regional självbestämmanderätt artikulerar EFA inför valet till Europaparlamentet år 2014?
- Vilka huvudidéer genomsyrar manifestet och hur ser interaktionen mellan nationalism och regionalism ut i det studerade valmanifestet?

1.3 Material

Det primära empiriska materialet består av EFA:s officiella valmanifest till Europavalet 2014. Valmanifestet utgör det mest lämpade analysdokumentet för det ovannämnda syftet: att hitta huvudidéer i det ideologiska budskapet samt kartlägga interaktionen mellan nationalism och regionalism i EFA:s politiska diskurs. Valmanifestet är också det mest officiella dokument som bäst beskriver EFA:s aktuella politik. Utöver manifestet kommer studien även att använda sig av material utgivet av EFA, bland annat partiets positionspapper gällande nationellt självbestämmande och ”Declaration of Brussels” från år 2000, i vilket EFA fastställt sina politiska principer. Detta material användas för att ytterligare stärka uppsatsens reliabilitet då partimanifestet är för kort för att utgöra den enda källan.

Det empiriska materialet kommer tolkas med hjälp av uppsatsens teoretiska och metodologiska ramverk där den empiriska analysens disposition följer den tematiska struktur som återfinns i själva manifestet. Relevanta analytiska verktyg³ ska appliceras på de olika temana i manifestet.

1.4 Disposition

Uppsatsen består av sju kapitel. Kapitel två ger en kort historisk bakgrundsteckning av studiens fall EFA. Detta följs av en beskrivning av uppsatsens metod idéanalys, vilken presenteras i kapitel tre. I kapitel fyra konkretiseras och förtydligas uppsatsens teoretiska begrepp nationalism och regionalism, för att ge en vidare förståelse för uppsatsens huvudbegrepp. Vilket följs av en diskussion och redogörelse för paradoxen kring de två ismerna. Denna diskussion kommer att utgöra grunden för uppsatsens analysverktyg som också kommer presenteras i kapitel fyra. Därefter, i kapitel fem, utförs analysen av valmanifestet. Analysen avser att utröna

---

³ Begreppet används i metaforisk bemärkelse, det handlar alltså om metodologiska/analytiska verktyg.

huvudidéer i partiets ideologiska budskap samt kartlägga interaktionen mellan nationalism och regionalism i EFA:s politiska diskurs. Detta kommer att operationaliseras genom att applicera mitt analysverktyg på olika teman i manifestet. De olika teman som valts ut är självbestämmande, demokrati och transparens i EU samt kulturer och språk. Dessa valdes ut dels eftersom jag anser att de bäst lämpar sig för att kunna svara på uppsatsens valda frågeställning, och dels, eftersom materialet följer en tydlig uppdelning vilket också togs i beaktande i valet av analysens ämnen. Den empiriska analysen följs av en kort sammanfattande analytisk diskussion i kapitel sex. Uppsatsen avslutas i kapitel sju med att konkretisera analysens resultat och ge svar på uppsatsens frågeställningar.

1.5 Tidigare forskning

Det finns mycket forskningslitteratur vilken behandlar de två ismerna *nationalism* (Breuilly⁴, Brubaker⁵ samt Özkirimli⁶) och *regionalism* (Gidlund⁷, Keating⁸ samt Gidlund och Sörlin⁹). Forskning kring interaktionen mellan nationalism och regionalism är dock begränsad. Det finns studier som kort avhandlar ”minoritetsnationalism”. Exempelvis tar Michael Keating¹⁰ upp detta begrepp och menar att nästan all litteratur om samtida ”minoritetsnationalism” beskriver den som etniskt baserad. Även om det erkänns att statsnationalism kan byggas på medborgerliga principer, bedöms önskan för självbestämmande inom en nation alltid som etnisk i litteraturen. Jag anser att en sådan variant av nationalism inte passar in på mitt valda fall EFA. Det förkommer alltså en brist i forskningslitteraturen gällande det här ämnet, därför kommer denna uppsats utforma en kompletterande definition av nationalism vilken kommer presenteras i kapitel fyra.

Studier om mitt valda fall EFA är också de begränsade i dagens forskningslitteratur. Det finns studier om partiets enskilda medlemmar som exempelvis Scottish National Party (Leith¹¹ samt Mitchell et. al¹²), men forskning om det transnationella partiet som samlar dessa

---

⁴ John Breuilly. *Nationalism and the state* (Chicago: University of Chicago Press, 1985)

⁵ Rogers Brubaker. *Nationalism Reframed: Nationhood and the national question in the new Europe*. (Cambridge: Cambridge University Press, 1996)

⁶ Umut, Özkirimli. *Theories of nationalism: a critical introduction. 2: a uppl.* (Basingstoke, Hampshire: Pelgrave Macmillan, 2010)

⁷ Janerik Gidlund, *Regionalisering och demokratisk legitimitet.* (Regionförbundet i Kalmar län, 1998)

⁸ Michael, Keating *Europeanism and Regionalism*” i Jones och Keating (red.) *The European Union and the Regions*. (Oxford: Clarendon Press, 1995)

⁹ Janerik Gidlund och Sverker Sörlin, *Det europeiska kalejdoskåpet.* (Stockholm: SNS Förlag, 1993)

¹⁰ Michael, Keating. *Nations against the state.* (New York: St. Martin’s Press, Inc, 1996), 21-22.

¹¹ Murray Stewart Leith, “Nationalism and national identity in Scottish politics” (PhD diss., University of Glasgow, 2006)

¹² James Mitchell, Lynn Bennie och Rob Johns, *The Scottish National Part: Transition to Power* (Oxford: Oxford University Press, 2011)

autonomisökande regioner är föga närvarande i forskningen. Därför fyller denna uppsats en lucka i litteraturen.

2. Historisk bakgrundsteckning

1981 gick ett antal regionalistiska och nationalistiska partier i Europa samman för att bilda en allians som bygger på samarbete. Med de nio ursprungliga partnernas undertecknade av ”Declaration of the Convention of Brussels” bildades det europeiska partiet EFA. Bildandet av partiet kan härledas till ökningen av regionalistiska partier under 1970- och 80-talet. Partiet består av flertalet regionalistiska och nationalistiska politiska partier i Europa, som alla förespråkar antingen full politisk självständighet och suveränitet, eller någon form av decentralisering eller självstyre för sitt land eller region¹³. Partiet har i allmänhet begränsat sitt medlemskap till progressiva partier, alltså är endast en minoritet av europeiska regionalistiska partier godkända medlemmar i EFA¹⁴. EFA förklarar inte vad man menar med ordet ”progressiva” men i min tolkning avses politiska partier vilka accepterar liberaldemokratiska premisser i politisk verksamhet. Höger- respektive vänsterextrema och icke-demokratiska partier utesluts.

I ”Declaration of Brussels”¹⁵ från 2000 fastställde EFA sina politiska principer. Som tydligt kan ses på citatet som inleder denna uppsats, identifierar sig EFA som ett nationalistiskt parti. Det innebär dock en nationalism som är fredlig, demokratisk och pro-europeisk¹⁶. EFA står för vad de kallar ett ”Europa av fria människor”, som bygger på subsidiaritetsprincipen och en tro på solidaritet med varandra och folken i världen. Partiet är en allians för de statslösa människorna i Europa som strävar mot erkännande, ytterligare autonomi och oberoende. Partiet vill alltså ge folket en röst i Europa. EFA stöder den europeiska integrationen på grundval av subsidiaritetsprincipen och anser att EU bör gå ifrån ytterligare centralisering och istället mot ett bildande av vad partiet kallar ett ”Europa av regioner”. EFA uttrycker att regionerna bör ha mer makt i Europa, bland annat genom deltagande i Europeiska unionens råd när frågor inom deras behörighet diskuteras. Partiet är också förespråkare för beskyddet av den språkliga och kulturella mångfalden inom EU.

---

¹³ Alla samtida europeiska stater är inte ”nationalstater”. Vissa är sammansatta enheter bestående av flera nationer. Dessa ”interna” nationer kallas ibland statslösa nationer eller komponentnationer och nationaliteter, federerade stater, autonoma samhällen eller regioner.

¹⁴ What’s EFA and history. <http://www.e-f-a.org/about-us/whats-efa-and-history/> hämtad 2017-04-18.

¹⁵ EFA. Declaration of Brussels. (Bryssel: EFA, 2000) http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/3.4.3.5_Other_EFA_texts_Declaration_of_Brussels_of_9_November_2000_ENG.pdf hämtad 2017-02-11

¹⁶ Begreppet ”pro-europeisk” används ofta av forskare, medier och i allmänhet för att beskriva aktörer vilka är positivt inställda till EU. Detta begrepp ställs ofta som motpol till euroskeptisism.

Partiets ställningstagande som nationalistiskt kan ses som paradoxalt, eftersom nationalismen i dagens Europa, generellt, ses som varken fredlig, demokratisk eller pro-europeisk. Även begreppen regionalism och nationalism utgör en paradox i detta fall då EFA är förespråkare av regioner men ändå identifierar sig som ett nationalistiskt parti. Denna paradox kommer vidare att förklaras i mitt teorikapitel.

3. Metod

I denna studie används kvalitativ textanalys som övergripande metod, vilket innebär att innehållet i EFA:s valmanifest analyseras genom en noggrann läsning av textens helhet, dess enskilda avsnitt samt utifrån det sammanhang som manifestet ingår i¹⁷. Kvalitativ textanalys omfattar olika inriktningar och den idéanalytiska inriktningen har valts ut för denna uppsats¹⁸.

Idéanalys är en övergripande samlingsbeteckning som omfattar olika tänkbara kombinationer av syften och frågeställningar, men vars gemensamma utgångspunkt är att vetenskapligt studera politiska idéer och budskap¹⁹. Enligt Göran Bergström och Kristina Boréus finns det ingen utvecklad mall för idéanalys²⁰. Därför har forskaren stor frihet att utveckla analysinstrument som passar studiens övergripande syfte. Metoden kan därför anta många inriktningar vilka hänger samman med valet av syfte och frågeställning²¹. Denna studie kommer utgå ifrån en *beskrivande idéanalys*.

Den beskrivande idéanalysen har som utgångspunkt att analysera förekomsten av idéer i allmänhet och är särskilt användbar när forskaren vill tillföra och säga något nytt om det material som studeras. Metoden anses vara bäst lämpad för denna studie, då den avser att undersöka och beskriva förekomsten av nationalistiska och regionalistiska idéer som kan urskiljas i EFA:s valmanifest från 2014.

Beskrivande studier ses ofta som ett första steg mot den egentliga *förklarande* undersökningen, vilket kan leda till att de ses som otillräckliga. Ludwig Beckman skriver dock att det är ett misstag att tro att beskrivningar av verkligheten inte förklarar den också²². En beskrivning förklarar visserligen inte *varför* något inträffat, sagts eller gjorts. De förklarar dock

---

¹⁷ Peter Esaiasson et al. *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4:e uppl. (Visby: Norstedts Juridik AB, 2012), 210.

¹⁸ Göran Bergström och Kristina Boréus. "Idé- och ideologianalys" i *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* 3:e uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2012), 24.

¹⁹ Ludwig Beckman. *Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer*. (Stockholm: Santerus, 2005), 11.

²⁰ Bergström och Boréus. "Idé- och ideologianalys", 173.

²¹ Beckman, *Grundbok i idéanalys*, 11.

²² Beckman, *Grundbok i idéanalys*, 48.

vad dessa fenomen är. Beskrivande analyser handlar således inte om att ”redogöra för ett material” utan kräver också att forskaren drar slutsatser om materialet. Uppgiften som denna metod tar sig an är alltså att genom analytisk läsning av materialet säga något om textens budskap som inte säger sig självt. Något som denna uppsats avser att göra. Även antropologen Clifford Geertz²³ har förklarat att beskrivningar kan ge upphov till djupa analyser. Geertz använder sig av begreppet ”thick descriptions” vilket är en hermeneutisk term för den typ av vetenskaplig framställning som inom humaniora och samhällsvetenskap är både tolkande och beskrivande²⁴. Han menar att dessa ”thick descriptions” syftar till att ge detaljrika och specifika avbildningar av verkligheten. Därför anser jag att mitt val att använda mig av den beskrivande idéanalysen är befogat.

Då metoden ger stor frihet att utveckla sitt egna analysverktyg, kommer denna studie att använda sig av ett av mig skapat analysverktyg för att genomföra analysen av det empiriska materialet. Studiens metod baseras på teorin och analysverktyget har konstruerats utifrån den teoretiska diskussion som presenteras i kapitel fyra.

3.1 Validitet och reliabilitet

Validitetsbegreppet betonar vikten av att en studie faktiskt mäter det som den avser att mäta. Validiteten är alltså hög om den valda mätmetoden ger svar på det som studien verkligen vill studera²⁵. Validiteten i denna studie kan ses som hög då den ska studera EFA:s manifest vilket tydligt beskriver partiets politik och idéer vilket samstämmer med studiens syfte.

Något man som forskare bör ha i åtanke när man använder sig av kvalitativ textanalys som övergripande metod är att det i grund och botten handlar om tolkning av texter, en hermeneutisk ansats. Tolkning handlar om att begripa och förstå vad en text säger i förhållande till den fråga som ställs. Skeptiker mot den tolkande ansatsen menar att forskaren aldrig kan vara helt objektiv till sitt material²⁶. Därför kan reliabiliteten, frånvaro av slumpmässiga och osystematiska fel, riskeras i studier som antar tolkande ansatser²⁷. Reliabiliteten kan alltså komma bli ett problem med min valda studiedesign, eftersom jag riskerar slump- och slarvfel i datainsamlingen och den efterföljande databearbetningen. Detta

---

²³ Clifford Geertz, *The interpretation of cultures* (New York: Basic Books, 1973), 23.

²⁴ Nationalencyklopedin, tjock beskrivning. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/tjock-beskrivning> hämtad 2017-05-19

²⁵ Bergström och Boréus. ”Ide- och ideologianalys”, 41.

²⁶ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 222.

²⁷ Esaiasson et al. *Metodpraktikan*, 63.

ska dock undvikas genom att arbeta systematiskt och noggrant i bearbetandet av studiens empiriska material samt i användandet av det teoretiska och metodologiska ramverket.

4. Teoretiskt ramverk

I det här kapitlet kommer jag att teoretiskt reflektera kring ismerna: nationalism och regionalism. Jag avser också redogöra för paradoxen nationalistisk och regionalistisk ”symbios” som uppkommer i och med den kontext jag studerar. Den teoretiska diskussionen kommer utgöra grunden för uppsatsens metodologiska analysverktyg.

Kapitlet om nationalism kommer i uppsatsen ha ett större omfång än kapitlet om regionalism. Detta beror på att nationalism utgör fokus för uppsatsen då EFA identifierar sig som ett nationalistiskt parti. Dessutom är regionalismen en mindre omskriven ism i forskningslitteraturen.

4.1 Reflektioner kring nationalism och regionalism

4.1.1 Nationalism

Nationalism är ett tankesystem som bygger på idén om en särskild gemenskap inom nationens gränser. Nationalismen vill se ett förverkligande av nationens intressen och förutsätter största möjliga politiska oberoende. Inom nationalismforskningen talar man om flera olika typologier, vilka bygger på olika grundantaganden och kan yttra sig på ganska skilda sätt i olika kulturer och tider. Forskare som exempelvis Andrew Heywood²⁸, Michael Keating²⁹, Anthony D. Smith³⁰ och Per Bauhn³¹ har alla skrivit om hur nationalismen uttrycker sig i många olika typer och kan innehålla olika innebörder under olika historiska kontexter. Men att nationalism är en doktrin som förespråkar politiskt självbestämmande av ett folk, har man inom forskningen enats om³².

För att få en vidare förståelse för varför nationalismen uttrycker sig på ett så mångfacetterat sätt måste begreppet först diskuteras i koppling till nation och nationell identitet. Nationalism som ideologi kan i stora drag definieras som en övertygelse om att nationen är den centrala principen av politisk organisation. Detta är baserat på två huvudantaganden. För det första anses mänskligheten vara naturligt indelad i distinkta nationer. För det andra anses nationen vara den mest lämpade och kanske också den enda legitima enheten för politiskt styre.

---

²⁸ Andrew, Heywood. *Political Ideologies: An introduction*. 5:te uppl. (Pelgrave Macmillan: Basingstoke, Hampshire, 2012)

²⁹ Keating. *Nations against the state*.

³⁰ Anthony D. Smith. *Nationalism: theory, ideology, history*. 2: a uppl. (Cambridge: Polity Press, 2010)

³¹ Per Bauhn. *Nationalism and morality*. (Lund: Lund University Press, 1995)

³² Keating. *Nations against the state*, 1.

Klassisk politisk nationalism söker därför att föra de faktiska gränserna av staten närmare gränserna av den via medborgarskapet definierade nationen. I nationalstater, skulle alltså både nationalitet och medborgarskap sammanfalla. Nationalism är dock ett mer komplext och mångfacetterat ideologiskt fenomen än så. Det finns inte bara utmärkande politiska, kulturella och etniska former av nationalism, utan de politiska konsekvenserna av nationalism har också varit omfattande och ibland också motsägelsefulla³³. Detta lämnar utrymme för olika uppfattningar om nationskänslan. Med andra ord är nationsbegreppet, som så många andra politiska begrepp, omtvistat och har därför ingen överenskommen definition. Det finns framför allt indelningar mellan dem som ser nationer som främst kulturella grupper och de som ser dem som i första hand politiska gemenskaper³⁴.

Idén om nationen som en i huvudsak etniskt eller kulturell enhet kan spåras tillbaka till slutet av 1700-talets Tyskland och skrifter av Johann Gottfried Herder och Johann Gottlieb Fichte³⁵. För Herder bestäms karaktären av varje nationell grupp av dess naturliga miljö, klimat och naturgeografi som sedan formar en livsstil, såsom arbetsvanor, attityder och kreativa benägenheter hos ett folk. Herder betonade framförallt vikten av språket, som han ansåg vara förkroppsligandet av människors distinkta traditioner och historiska minnen. Den av Herder beskrivna nationalismen uppgick därmed till en form av kulturalism som betonar en medvetenhet och uppskattning av nationella traditioner och kollektiva minnen istället för en öppet politisk strävan efter en stat³⁶. Fichte menade även han att språket utgjorde en viktig del av den nationella identiteten. Han skrev att *språket* har politiska konsekvenser eftersom det definierar en nation, särskiljer nationer från varandra samt utgör en rätt till självbestämmande³⁷.

Benedict Anderson³⁸ ser istället nationen som konstgjord genom faktorer som språk och en gemensam känsla av tid. Han definierar nationer som ”inbillade samhällen” och uppfattar dem som subjektiva snarare än objektiva. Eftersom medlemmar av en nation inte interagerar med alla andra medlemmar ansikte mot ansikte, identifierar man sig istället med varandra genom gemensamma narrativ, evenemang och media. Eric J. Hobsbawm³⁹ ger en liknande men utan tvekan mer objektiv eller konkret förklaring till vad en nation är. Han

---

³³ Heywood. *Political Ideologies*, 168.

³⁴ Bauhn. *Nationalism and morality*, 9

³⁵ Özkirimli. *Theories of nationalism*, 13-14.

³⁶ Heywood. *Political ideologies*, 179–180.

³⁷ Bauhn. *Nationalism and morality*, 48

³⁸ Benedict Anderson. *Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism*. 2: a uppl. (London: Verso, 1991)

³⁹ Eric J. Hobsbawm. *Nations and nationalism since 1780: programme, myth, reality*. 2: a uppl. (Cambridge: Cambridge University Press, 1992)

uppfattar det som ett socialt konstruerat fenomen, och anser att många moderna traditioner uppfanns av de härskande klasserna i form av representanter av nationalstaten (polis, lärare och militären). Vilka ville skapa en falsk känsla av en kollektiv identitet hos massorna för ändamålet att manipulera och erhålla social kontroll. Anthony D. Smith⁴⁰ hävdar dock att Hobsbawms teori underskattar betydelsen av känslomässiga band och moralisk vilja. Smith menar alltså att en nation inte bara är en social konstruktion utan är utformad med en blandning av kulturella, sociala och politiska influenser. Med hjälp av dessa olika definitioner av vad en nation är och hur identiteter framställs i samband med nationsbegreppet, tydliggörs det faktum att beroende på vilken föreställning man har om nationalitetens grunder och nationers funktion kommer nationalismen också att ta sig olika former.

Jag kommer härnäst redogöra för och diskutera olika typologier av nationalism för att senare kunna redogöra för paradoxen nationalism och regionalism som förekommer i fallet EFA⁴¹.

4.1.1.1 Liberal nationalism

Liberal nationalism är den äldsta formen av nationalism och grundades i och med den franska revolutionen, vilken inkluderade många av typologins värderingar. Den liberala nationalismens idéer var tydligt sammankopplade med Jean-Jacques Rousseaus försvar av folkets suveränitet, även tanken om nationellt självbestämmande smältes samman med de liberala principerna⁴².

Liberala nationalister anser att nationer är suveräna enheter med rätt till frihet, vilka även innehar rättigheter. Där den viktigaste är rätten till självbestämmande. Denna typ är därför en frigörande kraft i dubbel bemärkelse. För det första motsätter den sig alla former av utländsk dominans och förtryck, antingen genom multinationella imperier eller kolonialmakterna. För det andra, står den för idén om självstyre, vilket återspeglas i praktiken genom en tro på konstitutionalism och representation⁴³.

Den liberala nationalismen har dock svagheter. Exempelvis tar den sig inte an den emotionella styrkan som finns i den nationalistiska doktrinen. Inte heller tar den hänsyn till det faktum att de flesta nationalstater innehåller en vid variation av religioner, språk, etniska och

---

⁴⁰ Smith. Nationalism.

⁴¹ Jag är medveten om att det finns olika teoretiska skolor av nationalism, vilka ser på nationalismen på olika sätt. Av dessa anses primordialism, modernism, etnosymbolism och "new approaches to nationalism" vara fyra huvudstråk inom teoretiseringen av nationalism. I denna uppsats avser jag inte att förklara dessa teoretiseringar närmare, då de inte anses relevanta för studien. Men för tydligare förklaringar av dessa skolor rekommenderar jag "Özkirimli. Theories of nationalism, 2010." för vidare läsning om detta ämne.

⁴² Heywood. Political ideologies, 182.

⁴³ Özkirimli. Theories of nationalism, 33-34.

regionala grupper, vilka också kan identifiera sig som ”nationer”. Detta stämmer alltså inte överens med den liberala nationalismens tanke om att nationalstaten är nyckeln till politisk och internationell harmoni⁴⁴.

4.1.1.2 Konservativ nationalism

Den konservativa nationalismen fokuserar mer på social sammanhållning och allmän ordning snarare än rätten till självbestämmande. Inom denna variant används ofta benämningen nationell patriotism. Denna typ tenderar också att utvecklas i redan etablerade nationalstater snarare än i de i en process av nationsbyggande. Konservativa nationalisterna ser samhället som något organiskt och anser att nationer uppkommer naturligt, eftersom människor har en vilja att leva med andra som delar samma värderingar, vanor och utseende som de själva. Det huvudsakliga målet för denna variant är att upprätthålla nationell enighet genom att främja patriotisk lojalitet och en stolthet för sitt land. Konservativ nationalism är särskilt framträdande när känslan av nationell identitet upplevs vara hotad eller riskerar att försvinna. Då konservativa nationalisterna anser att samhällen måste baseras på delade värderingar och en gemensam kultur, måste minoriteter i samhället anpassa sig till de värderingar och den kulturella norm som finns i nationen. Den konservativa typen ser också ett problem med supranationella institutioner som EU, då de anser att dessa kan vara ett hot mot den nationella identiteten och de kulturella banden i nationen⁴⁵.

4.1.1.3 Expansionistisk nationalism

Den expansionistiska nationalismen har en aggressiv, militaristisk och expansionistisk karaktär. Denna form kan ses som en motsats till tron på lika rättigheter och självbestämmande. Nationer tros inte i den expansionistiska nationalismen ha likvärdiga rättigheter till självbestämmande, utan vissa nationer anses ha kvalitéer som gör dem överlägsna andra. Något som också kännetecknar den expansionistiska nationalismen är bilden av att andra nationer eller raser som ett hot eller en fiende. Ett begrepp som ofta kopplas samman med denna variant är chauvinistisk nationalism där målet är att etablera en klar distinktion mellan ”vi” och ”dem”⁴⁶.

4.1.1.4 Etnokulturell nationalism

Etnokulturell nationalism är en form av nationalism som betonar förstärkning eller försvar av den kulturella identiteten utöver uppenbara politiska krav. Typologins huvudsakliga fokus ligger på förnyelse av nationen som en distinkt civilisation, där staten betraktas som en perifer

---

⁴⁴ Özkirimli. Theories of nationalism, 34.

⁴⁵ Heywood. Political ideologies, 185-187.

⁴⁶ Heywood. Political ideologies, 187-192.

enhet. Medan politisk nationalism bygger på rationalistiska och mindre känslomässiga premisser, tenderar den etnokulturella grenen vara mera romantiserande. Eftersom den bygger på en mytisk tro att nationen är en unik uråldrig och organisk helhet⁴⁷. Normalt är etnokulturell nationalism en ”bottom-up” form av nationalism som bygger på populära ritualer, traditioner och legender. Den etniska dimensionen av den nationella identiteten är som tydligast i denna typ av nationalism. Denna variant tar vanligtvis formen av nationell självbekräftelse: det är ett sätt genom vilket ett folk kan få en tydligare känsla av sin egen identitet genom skärpt nationell stolthet och självrespekt⁴⁸. Etnokulturell nationalism behöver dock inte vara biologiskt betingad utan kan handla om att man upplever att en etnisk grupp är inlärd att dela samma värderingar och ha lika kulturella sinnelag⁴⁹. I denna variant kan minoriteten uppleva att de inte får de nationella rättigheter som skulle kunna få i en egen nationalstat⁵⁰.

4.1.1.5 Anti-kolonial nationalism

De första formerna av anti-kolonial nationalism fokuserade på idéer om nationell självständighet och självbestämmande⁵¹. Upplevelsen av kolonialt styre bidrog till att skapa en nationskänsla och en önskan om nationell frigörelse bland människorna i Asien och Afrika, och gav upphov till denna anti-koloniala formen av nationalism. För de afrikanska och asiatiska nationerna var politiskt oberoende starkt kopplat till social utveckling samt att få ett slut på situationen som underlydande till de industrialiserade staterna i Europa samt USA. Således var målet för den nationella befrielsen tvådelad och innehöll både en ekonomisk och en politisk dimension⁵².

4.1.1.6 Den medborgerliga-etniska dikotomin

De olika varianterna av nationalism kan brett kategoriseras under två breda variationer: etniska (*ethnic*) eller kulturella typer, som omfattar språkliga och religiösa former av nationalism, och medborgerliga (*civic*) eller politiska former, som omfattar liberala och socialistiska former av nationalism⁵³. Medborgerliga nationalister definierar alltså nationen som en sammanslutning av personer med lika och delade politiska rättigheter och en lojalitet mot liknande politiska förfaranden. Nationen är en politisk enhet, inkluderande och liberal. Det skulle kunna beskrivas

---

⁴⁷ Özkirimli. Theories of nationalism, 144-148.

⁴⁸ Bauhn. Nationalism and morality, 13.

⁴⁹ Heywood. Political ideologies, 174.

⁵⁰ Keating. Nations against the state, 53.

⁵¹ Bauhn. Nationalism and morality, 15.

⁵² Özkirimli. Theories of nationalism, 111-113.

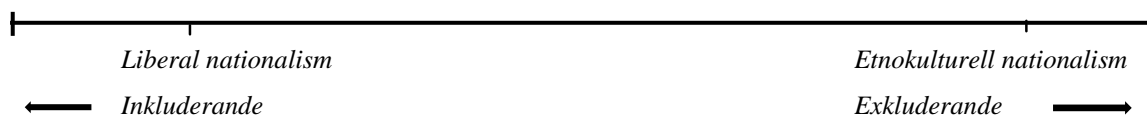
⁵³ Bauhn. Nationalism and morality, 18-20.

som att vem som helst kan inkluderas genom att bli medborgare. Etniska nationalisterna definierar istället nationen i form av ett gemensamt arv, som normalt omfattar ett gemensamt språk, tro och anor. De baserar medlemskap på härkomst eller ärflighet och är helt klart en mer restriktiv form⁵⁴.

Synen på nationen

Medborgerliga nationer

Etniska nationer

Den medborgerliga-etniska dikotomin i dess konkreta tillämpning har ofta lett till att många författare har karakteriserat hela nationer som antingen medborgerliga eller etniska. I dagens Europa har nationalism dock visat sig inte vara förenligt med den medborgerliga-etniska dikotomi. Dikotomin är i sig alltför normativ⁵⁵. Därför anser jag att de flesta nationalistiska rörelser använder sig av båda typerna beroende på kontexten. Den medborgerliga-etniska dikotomin är alltså enligt mig en flytande skala och båda sidor kan därför appliceras på samma rörelse.

4.1.2 Regionalism

Regionalism kan sägas vara ett sammansatt idékomplex med den enda gemensamma nämnaren att den åsyftar en förstärkning eller ett bevarande av regionen, förstådd som nivån närmast belägen under staten som politisk instans⁵⁶. Regionalism kan sägas ha rötter i utopistisk och federalistisk tradition och förespråkar ofta en decentralisering av makten för att skapa en autonom region. Nationalencyklopedin förklarar även att regionalism förutsätter en regional identitet hos medborgarna⁵⁷, vilken manifesteras genom språk och kultur⁵⁸. Regional identitet

⁵⁴ Keating. Nations against the state, 3-8.

⁵⁵ Margareta Mary Nikolas. "The Exercise of Nationalism: Exploring its Civic and Ethnic Components", The Nationalism Project: 2000. <http://www.nationalismproject.org/articles/nikolas/ch1.htm> hämtad 2017-03-20.

⁵⁶ Christian Fernández. Regionalisering och Regionalism: Idé, ideologi och politisk verklighet. Rapport i projektet Regionalisering och flernivådemokrati (Lund: Statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet, 2000) <https://core.ac.uk/download/pdf/34755346.pdf> hämtad 2017-04-24.

⁵⁷ Nationalencyklopedin, regionalism.

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/regionalism> hämtad 2017-04-13.

⁵⁸ Nationalencyklopedin, regional identitet.

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/regional-identitet> hämtad 2017-05-22.

är enligt Anssi Paasi⁵⁹ tätt sammankopplad med de processer som skapar regionen. Paasi⁶⁰ menar att den regionala identiteten utgörs av de kollektiva narrativ om vad ”vi” och ”vår region” är samt hur dessa skiljer sig från andra. Att uttolka synen på regionen är alltså viktigt för att utläsa regionala identiteter.

Regionalism är ett begrepp som inom regionalismforskningen har definierats som ett försök att skydda regional kultur, språk eller identitet. Men har också blivit förstådd som en politisk strävan efter långtgående självstyre på regional nivå eller som något som förespråkar geografisk närhet mellan medborgarna och deras valda representanter. I andra sammanhang har regionalismen likställts med subnationella rörelser som strävar efter någon typ av autonomi eller politiskt självstyre inom eller utanför den traditionella staten. I andra fall har regionalismen beskrivits som något som av nödvändighet uppstår inom ett etniskt samhälle eller från en känsla av regional identitet⁶¹. Var och en av dessa definitioner kan ha sina fördelar. Problemet med dem är att de inte täcker alla möjliga typologier av regionalism. Sålunda kan regionalism, i likhet med nationalismen, sannolikt ta olika former i olika tids- och rymskexter⁶². Det kan dock ändå vara lämpligt att skilja mellan två kategorier av regionalism. Att skilja ut den mångfald av samtida manifestationer av regionalism som finns och dela in dem i breda kategorier, gör fenomenet lättare att förstå och analysera. Även om kategorierna inte alls är de enda som skulle kunna användas är de ändå användbara. Eftersom de tillåter att distinktioner görs mellan de olika typerna av regionalism. De kategorier som kan beskrivas är institutionell och autonom regionalism⁶³. Den förstnämnda kan härledas till de processer av ”regionalisering” som har ägt rum inom och mellan europeiska stater, medan den senare hänvisar till former av minoritet, separatistiska och etniska typer av regionalism som har fått ökad exponering under de senaste decennierna⁶⁴ exempelvis i Skottland och Katalonien⁶⁵. Det är den sistnämnda autonoma regionalismstypologi som denna uppsats kommer intressera sig för då det valda studieobjektet representerar just sådana autonomsökande regioner. Det är också denna

---

⁵⁹Anssi Paasi. “Bounded spaces in the mobile world: deconstructing ‘regional identity’,” *Tijdschrift voor economische en sociale geografie* 93(2) (2001): 137–148, hämtad 2017-05-15 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1467-9663.00190/epdf>.

⁶⁰Paasi. “Bounded spaces in the mobile world”, 137-148.

⁶¹Josefina Syssner. *What kind of regionalism?*. (Frankfurt: Peter Lang, 2006), 19–21.

⁶²Syssner. *What kind of regionalism?*, 21.

⁶³Benito Giordano. “Italian regionalism or “Padanian” nationalism: the political project of the Lega Nord in Italian politics” *Political Geography*:19(4) (2000):445-471, hämtad 2017-04-14 [https://doi.org/10.1016/S0962-6298\(99\)00088-8](https://doi.org/10.1016/S0962-6298(99)00088-8).

⁶⁴Giordano. “Italian regionalism or “Padanian” nationalism, 445-450.

⁶⁵Ulf Bernitz, Sverker Gustavsson och Lars Oxelheim. *Europaperspektiv 2000*. (Stockholm: Santérus, 2000), 26. <http://www.europaperspektiv.se/Portals/23/Europaperspektiv2000.pdf?ver=2013-03-06-105706-980> hämtad 2017-05-12.

definition som ligger till grund för paradoxen kring de två ismerna: nationalism och regionalism. Jag vill dock påpeka att regionalismer där autonomi, identitet eller språk spelar liten eller ingen roll, inte omfattas av denna definition⁶⁶. Den här varianten av regionalism kommer inte heller tas upp i denna studie då EFA:s ideologiska idéer inte passar in på sådana typer. Dessa behöver därför inte förklaras närmare i denna studie⁶⁷.

4.2 Pro-europeisk regionalistisk nationalism – reflektioner mot en begreppsdefinition

Utifrån den teoretiska reflektionen kring nationalism och regionalism ska jag nu förklara paradoxen runt de två ismerna som förekommer i just fallet EFA.

Jag anser att nationalism och regionalism har mycket gemensamt, vilket tydliggjorts i tidigare avsnitt. Eftersom båda ismerna kan ta många olika former beroende på kontext kan de därför samexistera på flera olika sätt beroende på just kontexten. Många nationalismforskare har avskedat den regionala varianten som en ”osann” typologi av nationalismen, eller helt ignorerat dessa fall. Exempelvis avskedade Hans Kohn⁶⁸ Skottland som nationalistiskt i en av sina studier. Andra forskare insisterar att dessa fall enbart utgör regionalismer eller autonomismer⁶⁹. Det är dock ingen tvekan om att medlemmarna i EFA anser sig vara medlemmar i ett nationellt samhälle med rätten till självbestämmande⁷⁰. Vilket, jag hävdar, ändå ger dem en nationalistisk udd då de anser sig ha en nationell identitet snarare än en regional⁷¹.

Jag anser att likheter mellan ismerna särskilt tydliggörs när det kommer till tankarna om vad som kan definieras som nation eller region. När dessa idéer appliceras på EFA, tydliggörs att detta är ett luddigt begrepp i kontexten. EFA anser sig vara ett nationalistiskt parti men förespråkar samtidigt regioner som söker att totalt eller delvis bli självständiga nationer. Detta kan härledas till de reflektioner om vad en nation är som presenterats i tidigare avsnitt. Om en region påstår sig vara en ”nation” innebär det också att regionen har nationell identitet. Som jag tidigare nämnt menar Benedict Andersson⁷² att nationen är ”inbillade samhällen”. Den

---

⁶⁶ Syssner. What kind of regionalism?, 19–21.

⁶⁷ För intresserade av dessa former av regionalism kan jag rekommendera Gidlund och Sörlin 1993, Johansson 1995 samt Erlingsson 1999 för vidare läsning om detta ämne.

⁶⁸ Keating. Nations against the state, 19.

⁶⁹ Keating. Nations against the state, 19-22.

⁷⁰ EFA. Declaration of Brussels, 1.

⁷¹ Keating. Nations against the state, 19-22.

⁷² Andersson. Imagined communities.

skotske historikern Richard Finlay refererar till Anderssons definition av staten och beskriver nationell identitet så här:

For whatever ideas of ethnicity, culture, class, and religion a people may share, what gives its members a distinctively national identity is their ability to imagine themselves a part of a community which once enjoyed a past and can imagine a future as citizens of a sovereign, independent political entity⁷³.

Med andra ord, eftersom olika regionala gemenskaper kan ha egna nationella identiteter om folket föreställer sig existensen av dessa, kan man dra slutsatsen att regionalism, beroende på kontexten, kan vara en typ av nationalism för nationella gemenskaper som inte besitter egna stater.

Däremot medan regionalismen kan ha många likheter med nationalismen så kan den ”regionalistiska nationalismen” inte riktigt följa samma typologi som nationalismen. De olika typerna av nationalism kan inte heller enkelt överföras till någon definition av regionalismen.

Exempelvis är regionalismen sällan expansionistisk då den snarare bejaktar politisk suveränitet hos mindre/avgränsade beståndsdelar/politiska enheter. Medan expansionistisk nationalism strävar efter geografisk expansion med bibehållet maktcentrum, söker regionalismen geopolitiska decentraliseringar. När det gäller den tidigare presenterade konservativa typen av nationalism tycks den likaväl vara föga relevant för förståelse av politisk regionalism. Konservativ nationalism i viss likhet med expansionistisk nationalism bejaktar ett starkt maktcentrum, vilket ska bevaras och konserveras, därmed ges lite utrymme för geopolitisk fragmentering och decentralisering. Dessutom, är den konservativa varianten framförallt centrerad kring traditionella maktinstitutioner (regering, kungen, staten och armén) medan regionalistisk nationalism mer betonar den etnokulturella dimensionen. Med andra ord, är kultur och etnicitet ofta viktigare än politiska institutioner. Medan den konservativa nationalismen är nöjd med de institutionella förhållandena söker den regionalistiska nationalismen förändring och ökat inflytande över institutionerna.

När det gäller den anti-koloniala typen så kan dess innebörd i olika avseenden appliceras på regionalismen. I och med att regionalismen förespråkar decentralisering av makten för att skapa en ny autonom stat men i en region, tydliggörs även här att regionalism och nationalism har likheter. Eftersom den anti-koloniala varianten söker efter

---

⁷³Richard Finlay. *National Identity: the Oxford companion to Scottish history*, ed. Michael Lynch (Oxford: Oxford University Press, 2007), 441.

självbestämmande och att komma bort från en överställd makt, kan detta alltså liknas med regionalismens tanke om rätt till självbestämmande. Historiskt sett känner vi många exempel på anti-imperial och anti-kolonial frihetskamp där skapandet av en suverän nation utgör målet. Men det är inte lika ofta som en anti-kolonial frihetssträvan fokuserar främst på bildandet av självständiga regioner. Avkolonisering handlar helt enkelt mycket oftare om nationell snarare än om regional frihetskamp. Utifrån mina överväganden känns alltså den etnokulturella- samt den liberala- nationalismtypologin mest relevant för definitionen av regionalistisk nationalism.

Medan regionalism sällan är expansionistisk, konservativ eller anti-kolonial kan den ofta vara av etnokulturell eller liberal karaktär. Detta för oss tillbaka till den klassiska dikotomin medborgerlig vs etnisk identitetspolitik. I Europa har vi både historiskt och i samtiden haft många etnokulturella regionalismer. Denna variant inbegriper även kulturrasistiska och etniskt exkluderande rörelser och aktörer. Exempelvis har Lega Nord skapat traditioner, identitetsnarrativ och politiska föreställningar om sociopolitisk överlägsenhet. Så väl sydeuropeer och andra italienare ses som ett hot mot den norditalienska/Padanska "nationen". Lega Nord representerar alltså en etnokulturellt exkluderande regionalism och nationalism⁷⁴. Denna kategori är alltså inte liberal utan snarare etnokulturell. På andra sidan av dikotomin medborgerlig-etnisk kan man hitta liberala exempel. Där ibland exempelvis Ålands framtid. Ett parti som förespråkar ett liberalt och demokratiskt samhällssystem. Ålands framtid betonar ålänningarnas kulturella egenart men artikulerar inga diskriminerande och exkluderande politiska uttryck. De söker ökad autonomi från den finska staten utan att propagera aggressiva populistiska budskap⁷⁵.

Regionalistisk nationalism kan alltså inte enkelt placeras på antingen den ena eller den andra sidan av den klassiska dikotomin medborgerlig-etnisk. Regionalistiskt nationalistiska aktörer och idéer i Europa kan snarare positionera sig olika i dikotomin. Den medborgerliga-etniska dikotomin kan alltså inte appliceras på denna alternativa variant av nationalism, utan dikotomin kan som jag tidigare förklarat ses som en flytande skala. Inte heller är den regionalistiska nationalismen varken vänster eller höger, så väl högerextrema som liberalt demokratiska exempel kan hittas runt om i Europa.

På samma sätt som regionalistisk nationalism kan vara både medborgerlig och etnisk samt liberal och populistisk kan den också vara pro-europeisk och euroskeptisk.

---

⁷⁴Nationalencyklopedin, Lega Nord. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/lega-nord> hämtad 2017-04-20

⁷⁵Ålands Framtid. http://www.alandsframtid.ax/index.php?option=com_content&view=article&id=297:utokat-sjalvbestammande-pa-vag-mot-sjalvstandighet&catid=18:sjaelvstaendighet&Itemid=142 hämtad 2017-04-20

Exempelvis finns det euroskeptiska regionalistiska rörelser i bland annat Flandern och Vallonien⁷⁶. EFA kan dock endast appliceras på ena sidan i dikotomin – den pro-europeiska. Eftersom partiet är en stark förespråkare av ett vidare EU samarbete, men ett samarbete som bygger på öppenhet, transparens och åtkomlighet för de statslösa nationerna.

Ovan förda reflektion leder mig till att EFA:s ideologi tycks kunna utgöra en alternativ variant av nationalism. En variant som förespråkar autonomi för regioner, som är pro-europeisk, ibland liberal och ibland etnokulturell vilken kan röra sig fritt i dikotomin medborgerlig-etnisk beroende på kontexten. Jag avser därför skapa mitt egna metodologiska analysverktyg för att kunna analysera EFA. Då jag anser att det är nödvändigt för att ge full förståelse för partiets paradoxala ideologi. Studiens analysverktyg kommer kallas ”regionalistisk pro-europeisk nationalism”. I detta analysverktyg kommer två dikotomier att användas: nationalism vs regionalism samt medborgerlig vs etnisk nationalism. Dessa dikotomier finner jag vara användbara i själva definitionen samt operationaliserandet av EFA:s regionalistiska pro-europeiska nationalism som förklaras nedan.

4.3 EFA:s regionalistiska pro-europeiska nationalism – en alternativ kategori av nationalism

I det tidigare avsnittet påpekade jag hur paradoxen kring dikotomin nationalism-regionalism tydliggörs i just fallet EFA. Deras ideologiska ståndpunkter, vilka grundar sig i nationalism, passar in på flera av typerna av nationalism men överensstämmer inte helt med någon av dem. Det finns också tydliga spår av regionalistiska idéer, men partiet identifierar sig som ”progressiva nationalister”⁷⁷.

EFA kan sägas inneha inslag av liberal nationalism då partiet förespråkar rätten till självbestämmande på ett liberalt och fredligt sätt. Även inslag av den etnokulturella varianten av nationalism påträffas, då partiet är en allians av autonomisökande regioner/nationer som ofta ser just etnicitet eller kultur som en avgörande faktor till varför man söker politiskt självbestämmande⁷⁸. Även om dessa typer passar in på EFA:s ”ideologi” kan de inte självständigt förklara den. Partiets variant av nationalism kan också vara både etnisk och medborgerlig på den klassiska etnisk-medborgerlig skalan. I dikotomin pro-europeisk-euroskeptisk kan den dock inte vara både och, utan måste ses som pro-europeisk.

---

⁷⁶Roger Scully och Richard Wyn Jones, *Europe, Regions and European Regionalism*. (Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2010), 18.

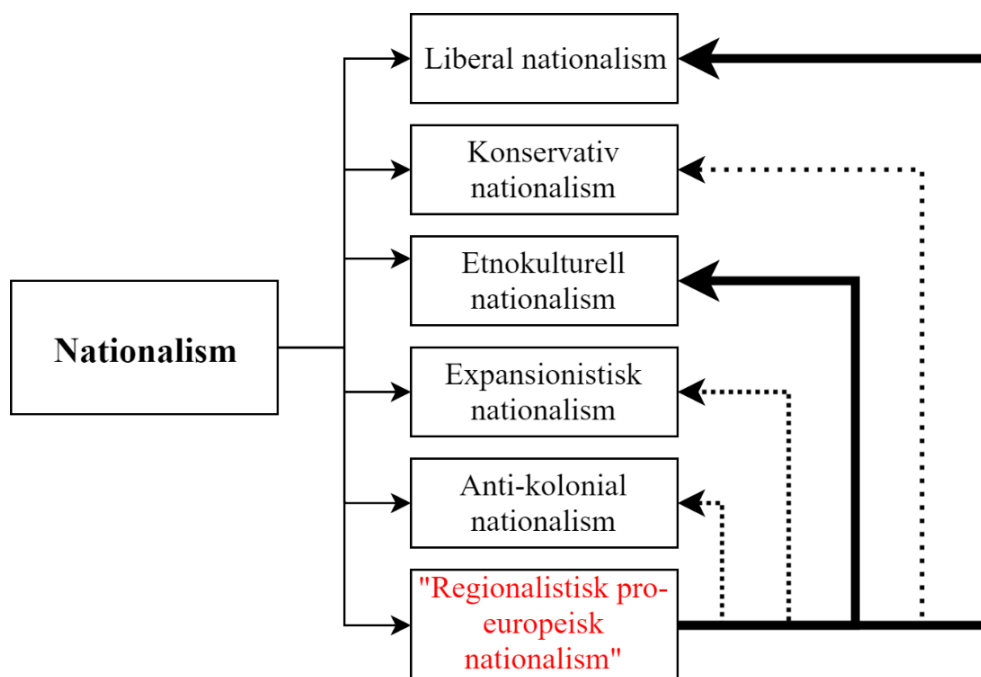
⁷⁷EFA. Declaration of Brussels, 1.

⁷⁸EFA. Self-determination position paper. (Bryssel: EFA, 2011), 3. http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/Studies_on_EFA_and_other_texts/SDWG_FINAL.pdf hämtad 2017-02-22

Detta anser jag alltså lämna ett utrymme för en alternativ typologi av nationalism, vilken jag väljer definiera som ”regionalistisk pro-europeisk nationalism”. Denna variant kan, i min mening, appliceras på EFA. Nedan föreslår jag en förklaring och definition av denna typologi.

EFA:s regionalistiska nationalism är en nationalism som kan vara både liberal och etnokulturell samt medborgerlig och etnisk. EFA:s nationalism kan dock inte appliceras på dikotomin pro-europeisk-euroskeptisk, då denna alternativa variant av nationalism måste vara pro-europeisk.

Ovan beskrivna definition av ”regionalistisk pro-europeisk nationalism” kommer utgöra uppsatsens analysverktyg. Analysverktyget kommer att appliceras på studiens empiriska material för att kunna redogöra för och analytiskt diskutera det ideologiska budskapet kring nationalism, regionalism och självbestämmande som partiet uttrycker, samt kartlägga interaktionen mellan de två ismerna i EFA:s politiska diskurs.

5. Analys

Den empiriska analysen består av att uppsatsens teoretiska och metodologiska ramverk appliceras på de tre i förhand utvalda teman i valmanifestet. Analysen avser att redogöra för EFA:s politiska diskurs gällande idéer om nationalism, regionalism och politiskt självbestämmande samt att utröna ”bevis” på interaktionen mellan de två ismerna, vilka förekommer i studiens valda fall.

5.1 Självbestämmande

För att kunna förstå och förklara självbestämmande menar EFA att man först måste definiera nationen. Partiet beskriver nationsbegreppet på följande sätt:

People or nation is: A group of human beings which possesses the will to be identified as a nation or people and to determine its common destiny as a nation or people and is bound by common heritage and territory⁷⁹.

Denna definitionen betonar elementet av självidentifiering, det vill säga kravet på att ett folk eller en nation ser sig själv och vill betraktas av andra som ett folk/nation. En sådan definition korrelerar med nationalistiska idéer om ett folk, då statsvetarprofessorn Walker Connor förklarar att en nation är en grupp människor som *definierar* sig själva som en nation⁸⁰. Enligt min mening, så tenderar partiets uttryck kring självbestämmande röra sig mer mot nationalism snarare än regionalism. Eftersom EFA betonar vikten av nationens självbestämmanderätt inte regionens, alltså en nationell identitet snarare än en regional. I enlighet med Paasis⁸¹ beskrivning kräver regional identitet att man uttolkar synen på *regionen*, men EFA betonar alltså snarare synen på *nationen*. Det här antyder att partiet har en nationalistisk udd och att nationalism är applicerbart på partiet.

EFA menar att självbestämmande är en normal väg som nationella gemenskaper, inklusive statslösa nationer, ofta har följt då det är ett uttryck för folkets vilja och en tydlig manifestation av deras syfte att ta ansvar över sin egen framtid. Ett av de mycket vanliga resultaten av den rätten, har varit självständighet. Något som allmänt har accepterats i det politiska livet som en återspeglning av folkets vilja. Partiet skriver i sitt manifest att sökandet efter politiskt självbestämmande inte är något nytt fenomen. Vilket de utvecklar i sitt positionspapper om självbestämmande, då de skriver så här:

Most EU member states are successor states of another state at some stage in history⁸².

Detta visar att utbrytning ur en stat samt att härröra från en annan stat, alltså inte är några exceptionella fenomen. Det tyder på att upprättandet av en ny stat ur en annan inte nödvändigtvis behöver vara någon destruktiv, våldsam process, utan kan vara resultatet av

---

⁷⁹EFA. Self-determination position paper, 3

⁸⁰ Walker Connor. "A nation is a nation, is a state, is an ethnic group is a . . ." *Ethnic and Racial Studies* 1, no. 4 (1978) hämtad 2017-05-15 <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01419870.1978.9993240>

⁸¹ Paasi. "Bounded spaces in the mobile world", 137-148.

⁸² EFA. Self-determination position paper, 1.

fredliga förhandlingar och kompromisser. Denna idé indikerar, i min mening, att EFA har ett tydligt liberal-demokratiskt synsätt på hur självbestämmande och autonomi ska uppnås.

EFA uttrycker tydligt i sitt manifest att EU måste öppna upp för nya stater som härstammar ur gamla ”nationer”. Diverse regionala gemenskaper definieras i manifestet som nationer. Partiet menar att EU måste erkännana nya stater som uppstår genom självbestämmande och skriver i manifestet så här:

(...) the EU must be committed to the recognition of new member states arising from self-determination and democratic processes within current member states⁸³.

Partiet skriver också att EU måste säkerställa kontinuiteten av det europeiska medborgarskapet för medborgare i dessa nya stater. Exempelvis genom att garantera Skottland medlemslandsstatus om folket i det kommande valet skulle rösta för att lämna Storbritannien. Dessa idéer tydliggör att EFA:s syn på självbestämmande, inte bara är liberal utan också pro-europeisk, ett argument som stärks av att EFA även betonar att nationerna på subnationell nivå och/eller regioner med lagstiftande befogenheter, måste ha en egen roll i det europeiska beslutsfattandet genom en ökad närvaro på den transnationella nivån. Partiet skriver dock i sitt positionspapper om självbestämmande att:

(...) the issue of independence and even the one of exercising the right to self-determination, is considered negatively if a nation/people within a current EU state requests it. This is the double standard used by governments of member states and the European institutions⁸⁴.

EFA menar alltså att det finns utrymme för förändring i EU, gällande just de statslösa nationernas roll och betydelse i det europeiska beslutsfattandet.

Partiet skriver i sitt manifest att det är av stor vikt för regionerna eller de statslösa nationerna att bli oberoende av andra territoriella aktörer, vilka man dock vill samarbeta med⁸⁵. Jag anser att denna diskurs kan sammankopplas med både nationalliberala och regionala resonemang. I enlighet med nationalliberala idéer ser partiet alltså ett värde i att ha fria, oberoende, liberala stater. Samtidigt uttrycker denna diskurs idéer om att ett regionalt självstyre innebär att regionens politiska ledning ska kunna agera som en autonom enhet, där autonomi ses som ett tillstånd av *oberoende*.

---

⁸³ European Free Alliance. EFA Manifesto. (Bryssel: European Free Alliance, 2014.), 6. http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/EFA_3263_manifesto_ENG_230114.pdf hämtad 2017-02-10.

⁸⁴ EFA. Self-determination, 4.

⁸⁵ EFA. Manifesto, 10.

Rätten till självbestämmande beskrivs i manifestet som en mänsklig rättighet och partiet hänvisar till FN-stadgan som säger att:

All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development⁸⁶.

Partiet menar att rätt till självbestämmande är en absolut demokratisk rättighet och att den fullbordar och garanterar arbetet mot mänskliga rättigheter. I grunden är rätten till självbestämmande, rätten för ett folk att bestämma över sitt eget öde. I synnerhet tillåter denna princip att ett folk kan definiera sig själv, välja sin egen politiska status, formen av konstitution och regering samt att bestämma över sin egna ekonomiska, kulturella och sociala utveckling. Partiet understryker att utövandet av denna rättighet kan leda till en rad olika utfall, allt från politiskt oberoende till fullständig integration inom en stat. Betydelsen ligger alltså inte i utfallet utan i rätten till valfriheten. Resultatet av ett folks val ska alltså inte påverka existensen av deras frihet att välja. Partiet framställer alltså rätten till självbestämmande som en absolut demokratisk och mänsklig rättighet, vilket i min mening kan härledas till idéer som återfinns i nationalismen. Eftersom nationalismforskare (Kohn⁸⁷, Keating⁸⁸ m.fl.) enats om att politiskt självbestämmande är en doktrin av nationalismen. Det faktum att partiet definierar självbestämmande som en rätt för ett folk att bestämma över sitt eget öde, liknar idéerna kring försvaret av folkets suveränitet som återfinns i den liberala nationalisttypologin. Denna idé återspeglas också i partiets grundval, att man vill bygga ett så kallat ”Europa av fria människor”, vilket i enlighet med de liberala idéerna fokuserar på folkets röst i Europa. EFA artikulerar även vikten av både den sociala och kulturella dimensionen av självbestämmande som överensstämmer med den etnokulturella nationalismen samt regionalismens idéer om självbestämmande, vilka snarare förespråkar rätten till självbestämmande på etiska grunder. Exempelvis genom försvar av nationella/regionala kulturer, språk och identiteter. Detta påvisar att de två ismerna kan samspela i EFA:s idéer om självbestämmande.

5.2 Demokrati och transparens i EU – beslutsfattandets olika nivåer

Begreppen demokrati och transparens i EU kopplas i manifestet ofta samman med idéerna om självbestämmande och subsidiaritetsprincipen. Subsidiaritetsprincipen är beskriven i

---

⁸⁶ EFA. Self-determination position paper, 2.

⁸⁷ Patrik Hall. Nationer och nationalism. (Statsvetenskaplig Tidskrift nr 2, 1992), 163.
<http://journals.lub.lu.se/index.php/st/article/viewFile/2908/2471> hämtad 2017-05-11.

⁸⁸ Keating. Nations against the state.

Maastrichtfördraget och den innebär att beslut inom områden där EU:s organ inte har exklusiv kompetens ska fattas på lägsta möjliga effektiva nivå, det vill säga nationellt, regionalt eller lokalt⁸⁹.

EFA anser bland annat att de nationella och regionala parlamentens medverkan i den europeiska beslutsprocessen är av avgörande betydelse för att subsidiaritetsprincipen ska kunna genomföras. Den nuvarande subsidiaritetsprincipen, ses i allmänhet enbart som regler för förbindelserna mellan unionen och staten. Partiet anser dock att om subsidiaritet verkligen ska fungera måste den finnas på alla nivåer med direkt effekt. Partiet menar att det här innebär att det demokratiska partnerskapet mellan de olika nivåerna av styre (EU, medlemsstaterna och deras delar som har ett konstitutionellt självstyre) måste garanteras i EU:s konstitution. Detta medför också att alla samhällen och länder måste ha rätt till ett effektivt deltagande i alla EU-institutionerna. EFA skriver också att det är nödvändigt för staterna och EU att uttryckligen erkänna förekomsten av statslösa nationer, och antyder att delad suveränitet är en lämplig form av erkännande. Partiet anser att det är absolut nödvändigt att frågan om fördelning av ansvarsförhållanden mellan olika nivåer effektivt utspelas. I manifestet beskriver partiet att den direkta närvaron av statslösa nationer i EU:s institutioner är fullständigt rimlig och laglig. Det här argumentet kan härledas till vad partiet skrivit i ”Declaration of Brussels”:

(...) in accordance with the subsidiarity principle and the political and national diversity of the European Union and as outlined in the resolution of the European parliament of 26 of October 2000 on better lawmaking, the amendments made to the treaties should specifically include recognition of, and respect for, the political and legislative powers of the member states’ internal political units in their executive, legislative and judicial relations with the EU institutions⁹⁰.

Partiet anser alltså att det är nödvändigt att möjliggöra sådan närvaro och deltagande, eftersom detta skulle öka öppenheten i EU samt bidra till ett mer tillfredställande genomförande av subsidiaritetsprincipen. Eftersom dessa aktörer utgör den väsentliga kopplingen mellan EU-institutionerna och folket i Europa. Partiet lägger fokus på de regionala parlamentens rättighet till deltagande på den europeiska nivån, i enlighet med den liberala/medborgerliga varianten av nationalism, vilken förespråkar lika och delade politiska rättigheter för alla nationer. Detta,

---

⁸⁹Nationalencyklopedin, subsidiaritetsprincipen.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/subsidiaritetsprincipen> hämtad 2017-05-15

⁹⁰ EFA. Declaration of Brussels, 2.

anser jag, kan appliceras på EFA:s argument till varför man kräver mer demokrati och öppenhet på den europeiska nivån, då partiet efterfrågar just lika politiska rättigheter för alla i EU.

I manifestet⁹¹ berörs också debatten om EU:s framtid. EFA beskriver att de avvisar de två extrema lösningar som ska hjälpa EU ut ur krisen, vilka var allmänt omtalade under tiden då manifestet skrevs: den centraliserade och enhetliga modellen eller tillbakagång till nationalstater. EFA förespråkar istället en ”bottom-up” strategi, mot ett vad partiet kallar ”EU av fria människor” baserat på subsidiaritetsprincipen som samarbetar vid behov i de politikområden där ett europeiskt mervärde ger ett bättre politiskt resultat. ”Bottom-up” strategin är ett tillvägagångssätt som gör det möjligt för lokalbefolkningen och lokala/regionala aktörer att uttrycka sina åsikter och för att hjälpa till att fastställa utvecklingen av området i linje med sina egna åsikter, förväntningar och planer⁹². Denna strategi anser partiet vara den mest demokratiska modellen och därför också den mest legitima. Jag tycker att interaktionen mellan de två ismerna förtydligas i denna diskurs, då idéer tillhörande både nationalismen och regionalismen tycks vara närvarande. Regionalistiska idéer tydliggörs i diskursen, då regionalism förespråkar närhet mellan medborgarna och deras valda representanter. Nationalistiska idéer framkommer i diskursen då partiet vill ha ett ”bottom-up” perspektiv, vilket i enlighet med den etnokulturella typologin vill skydda, främja och stärka etniciteter, kulturer och traditioner. Sociologiprofessorn Rogers Brubaker⁹³, skriver i en artikel att ”bottom-up” former av nationalism drivs av politiska entreprenörer som har “strong investments in alternative definitions of language, history, and community”, vilka stödjer förtryckta och hotade nationer. Då EFA är ett parti som i första hand vill skydda förtryckta och hotade ”nationer”, anser jag att man därför kan dra en linje mellan den etnokulturella nationalismtypen och EFA:s idéer om EU:s framtid. Även den liberala nationalismen, med fokus på medborgerlig jämlikhet, kan appliceras på EFA:s idéer i denna diskurs. Då partiet, i enlighet med den liberala nationalismens idéer om folkets suveränitet, anser att det mest demokratiska sättet att föra EU framåt är att betona vikten av folkets lika och delade politiska rättigheter. Därför anser jag att även denna variant kan appliceras på EFA:s argument för hur EU bör utvecklas. Även partiets EU-entusiasm tydliggörs här, då de antyder att EU:s medverkan är nödvändig för att nå bra politiska beslut i vissa frågor.

---

⁹¹ EFA. Manifesto, 23.

⁹² Europeiska kommissionen. ”The bottom-up approach”.

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leader2/dossier_p/en/dossier/chap4.pdf hämtad 2017-05-16.

⁹³ Brubaker, Rogers. “Charles Tilly as a Theorist of Nationalism.” *The American Sociologist*:41 (2010). hämtad 2017-05-09 <https://dx.doi.org/10.1007%2Fs12108-010-9107-9>.

Partiet går vidare med att förklara att Europaparlamentets lagstiftningsförmåga måste ökas ytterligare. EFA skriver i sitt manifest att:

(...) the European Parliament must be further increased, giving it true powers of legislative initiative and of amending the treaties alongside the competent parliaments within the member states⁹⁴.

EFA yttrar också i manifestet⁹⁵ att Europeiska kommissionens ordförande bör vara demokratiskt vald. Partiet tycker att alla medlemsstaters regeringar inklusive de statslösa nationernas regeringar (exempelvis Skottlands parlament) ska vara med i processen att föreslå en kandidatkommissionär. Båda dessa krav, anser jag, påvisar partiets EU-entusiasm med fokus på subsidiaritet och nationens suveränitet. Då partiet vill ge mer befogenheter till Europaparlamentet, vilket är EU:s enda folkvalda institution, får följaktligen folket mer makt. Detta korrelerar med både de liberalnationalistiska idéerna om att försvara folkets suveränitet samt regionalismens idéer om närhet mellan medborgarna och deras valda representanter. Det faktum att partiet vill se en demokratiskt vald ordförande till kommissionen anser jag knyter an till tanken om suveränitet och representation som uppkommer i den liberalnationalistiska varianten. Alltså rätten till att bestämma över sin egen nation och vem som representerar den.

I manifestet⁹⁶ framhåller EFA också vikten av EU:s internationella uppdrag som en nyckelspelare i arbetet mot demokrati, fred, solidaritet samt respekt för mångfald. Partiet menar att denna roll ytterligare måste klargöras och förstärkas. Jag anser att detta tydligt visar att EFA ser EU som ett nyckelement för att lyckas med dessa värderingar, vilket ger prov på partiets EU-entusiasm. Det faktum att partiet framhäver vikten av mångfalden i Europa, anser jag, kan förknippas med den etnokulturella och etniska sidan av nationalism samt regionalismens idéer om betydelsen av kulturell och språklig diversitet.

5.3 Kulturer och språk

Vikten av kulturer och språk genomsyrar EFA:s hela manifest. Partiet påpekar att respekt för den kulturella och lingvistiska diversiteten i Europa är ett centralt element för att skydda och förbättra Europas kulturarv. Partiet betonar att denna mångfald är specifik för Europa och därmed en viktig konkurrenskraftig tillgång. Inte bara för varje region i sig utan också för EU som helhet, eftersom regioner kan lära av varandra och bästa praxis då kan fungera som modeller. EFA framhåller att EU måste bevara och främja den rika kvaliteten av kulturer och

---

⁹⁴EFA. Manifesto, 6.

⁹⁵ EFA. Manifesto, 6.

⁹⁶ EFA. Manifesto, 6.

språk som finns inom unionen. Som jag beskrivit i mitt teoretiska ramverk betonar den etnokulturella nationalismen förstärkning eller försvar av kulturella identiteter. Det här, anser jag, anknyter tydligt till de idéer som EFA uttrycker i denna diskurs. Även regionalistiska idéer om skydd av kulturer, språk och identiteter kan kopplas till partiets tankar kring ämnet, då regionalism har beskrivits av både Josefina Syssner⁹⁷ och Christian Fernández⁹⁸ som ett försök att skydda regionala kulturer, språk eller identiteter.

EFA lägger i manifestet⁹⁹ stor vikt vid traditioner och bibehållandet av kulturer, vilket partiet menar är viktigt då de olika kulturella grupperna i Europa har rätt till beskydd. Det här påvisar återigen EFA:s ideologiska likhet med den etnokulturella nationalismen, då partiet tydligt uttrycker att de vill skydda olika kulturer, identiteter och traditioner i Europa. Det här anser jag också tydliggör att partiet är etniskt inriktade men med liberala/medborgerliga inslag då de endast vill skydda kulturer inte exkludera andra från dem, vilket stärker det faktum att den etniska-medborgerliga dikotomin är en flytande skala.

EFA antyder i sitt manifest¹⁰⁰ att europeiska språk och kulturer kan liknas med biologisk mångfald, ett levande arv som är nödvändigt för en hållbar utveckling av våra samhällen. De måste därför skyddas mot risk från utrotning. Som tydliggörs i min teoretiska diskussion, sammankopplas kultur och språk ofta med nationell identitet. Särskilt bland de etnokulturella tänkarna som exempelvis Herder och Fichte¹⁰¹. Därför tydliggörs även här en likhet mellan EFA:s ideologi och nationalismen och då särskilt den etnokulturella typologin. Jag anser även att spår av den konservativa nationalismtypologin återfinns i denna kontext, eftersom EFA uttrycker en rädsla för att kulturerna och språken, alltså den nationella identiteten, är i risk för att försvinna, vilket samstämmer med den konservativa variantens idéer. Regionalismen kan också appliceras på EFA:s diskurs kring dessa begrepp då den, som jag tidigare nämnt, kan ses som ett försök att skydda regionala kulturer, språk eller identiteter.

Partiet framhåller i manifestet¹⁰² att ett vidare erkännande av den språkliga mångfalden hos de statslösa nationerna är nödvändigt för att ge full respekt till de språk som förekommer utöver de ”officiella nations språken”. EFA menar att detta innebär att EU måste acceptera alla språk som officiellt erkänts av medlemsstaterna och deras ”interna” nationer eller regioner och ge dem samma status som de officiella EU-språken. I manifestet beskriver partiet

---

⁹⁷ Syssner. What kind of regionalism?, 19-21.

⁹⁸ Fernández. Regionalisering och regionalism, 15–16.

⁹⁹ EFA. Manifesto, 19–20.

¹⁰⁰ EFA, Manifesto, 20.

¹⁰¹ Özkirimli. Theories of nationalism, 13–14.

¹⁰² EFA. Manifesto, 20.

också att man i Europa måste förhindra att de nationella språken förminsкас till sekundära språk i det dagliga livet. Partiet kräver därför att EU:s politik måste bidra till att omvända denna negativa trend och att man måste lyfta den språkliga diversitetens vikt på det transnationella planet. Här är partiet otydligt och ger inget konkret förslag på hur detta ska genomföras. I samband med partiets krav på att förhindra att de nationella språken förminsкас skriver partiet så här:

(...) while English, promoted by the economic globalisation, becomes the "high" uniform language of important discourses, education, science economic life etc. Because its drive is global and essentially economic as opposed to being political or cultural, the unifying English language is not an identification instrument for Europe (...) ¹⁰³.

EFA menar alltså att i motsats till att vara politiskt eller kulturellt, är det engelska språket inte ett identifieringsinstrument för Europa medan de nationellt och regionalt förekommande språken kan ses som identifieringsinstrument. Det här argumentet betonar återigen deras syn på vikten av nationell identifikation genom språken och kulturerna. Eftersom partiet framhåller att språk kan hjälpa till att skapa en uppfattning av nationell/regional identitet tydliggörs en likhet mellan partiets argument och den etniskt sinnade etnokulturella nationalismen och regionalismen. Dessa, som jag tidigare nämnt, betonar båda vikten av den kulturella och lingvistiska dimensionen av nationell/regional identifikation. Detta visar tydligt att EFA:s politiska diskurs gällande kulturer och språk kan ses som både etnokulturellt nationalistisk och regionalistisk. Jag anser att partiets syn på språket som en indikator för den nationella identiteten kan också kopplas till Fichtes idéer, då han skrev så här:

A nation which has preserved itself and its language pure, free from foreign influences, is original and genuine to a greater extent than nations which have adopted foreign habits ¹⁰⁴.

I min mening påvisar detta partiets tillhörighet till den nationalistiska ideologin och speciellt den etnokulturella varianten förankrad i den etniska dikotomin.

I manifestet ¹⁰⁵ artikulerar partiet också att acceptansen av den lingvistiska och kulturella diversiteten har djupa rötter i stödet för och utvecklandet av mänskliga rättigheter. Det här påvisar att EFA:s diskurs kring dessa begrepp inte bara är etnokulturell och etnisk utan

---

¹⁰³ EFA. Manifesto, 21.

¹⁰⁴ Bauhn. Nationalism and morality, 48.

¹⁰⁵ EFA. Manifesto, 7.

också har djupa liberal-demokratiska inslag med vikt på den medborgerliga formen av nationalism. Eftersom denna diskurs tyder på att partier inte bara ser kulturer och språk som ett gemensamt arv utan också som en politisk rättighet vilket överensstämmer med idéer från den medborgerliga sidan av dikotomin medborgerlig-etnisk.

Länken mellan det etnokulturella-liberala och etniska-medborgerliga hos EFA:s diskurs gällande kulturer tydliggörs ytterligare när partiet beskriver kriterierna för tillträde och medlemskap i EU. Då EFA betonar att alla staterna måste eliminera alla överlevande element av kulturellt förtryck och markerar att principen om demokratisk styrning och respekten för de mänskliga rättigheterna är de viktigaste kriterierna för medlemskap. Alltså, anser jag, att partiets syn på EU-medlemskap kan ses som både etniskt och etnokulturellt då de ser en vikt i just kulturer samt som liberalt och medborgerligt då de betonar att kulturellt förtryck går emot de mänskliga och politiska rättigheterna av folket.

6. Sammanfattande analytiska reflektioner

Denna studie har tydligt illustrerat att EFA:s manifest innehåller både nationalistiska och regionalistiska idéer. En ”symbios” mellan de två ismerna tycks alltså existera i detta fall. Eftersom uttryck för båda ismerna återfinns i alla analyserade teman från manifestet.

Generellt uttrycker manifestet, eller snarare de huvudidéer som analyserats, flertal olika exempel för nationalism, främst med fokus på den liberala och etnokulturella varianten. Dessa två står oftast i motsats till varandra, i den så kallade medborgerliga-etniska dikotomin, men inte i detta fall. Snarare uttrycker EFA en ”symbios” mellan de två olika varianterna. I argument och frågor som rör kultur, kulturarv och språk ligger ett stort fokus på den nationella identiteten, som har tydliga etniska inslag. De här områdena beskrivs dock i manifestet som en absolut demokratisk och politisk rättighet. Därför kan partiets argument kopplas ihop med idéer om folkets suveränitet och rätt att bestämma över sin egna kulturella, sociala och politiska utveckling. Detta sammanfaller med idéer från den liberala varianten av nationalism. Dessutom återfinns nationalistiska idéer där det talas om rätten till politiskt självbestämmande, då partiet uttrycker idéer om att de etniska eller sociala grupperna, som de statslösa nationerna består av, förtjänar rätten till självbestämmande som ett självständigt land. Fokus för nationalismen tycks alltså i manifestet ligga på rätten till politiskt självbestämmande, folkets suveränitet, etniskt definierad nationell identitet samt demokratiska och mänskliga rättigheter.

Studien har också visat att det finns tydliga spår av regionalism i de idéer som uttrycks av partiet. Ismen återfinns i uttryck där partiet talar om språk och kulturer, vilket generellt relaterats till viljan att stärka skyddet av EU:s kulturella och språkliga diversitet.

Uttrycken för dessa frågor kan ta formen av argument för stärkandet av EU:s befogenheter när det gäller skydd av Europas kulturarv, eller som argument för en positiv ekonomisk utveckling då partiet beskriver den europeiska mångfalden som en konkurrenskraftig tillgång. Regionalistiska idéer återfinns också i argument för ökad subsidiaritet samt i skäl för ökade lagstiftande befogenheter. Därutöver gäller det delad suveränitet för de statslösa nationerna, vilket innebär att nationalstaterna decentraliserar sina befogenheter till mindre geopolitiska aktörer, exempelvis regioner. Fokus för regionalismen tycks alltså ligga i skyddet av de regionalt förekommande språken och kulturerna samt mer närhet mellan folket och lagstiftande institutioner—alltså en ökad subsidiaritet.

Analysen av manifestet har visat att partiets idéer kan röra sig fritt i den klassiska dikotomin medborgerlig-etnisk. Alltså behöver dessa ”regionalistiska nationalismen”, vilka Michael Keating¹⁰⁶ benämnde ”minoritetsnationalismen”, inte bara vara etniska utan kan likaväl vara medborgerliga. Det kan tänkas att detta är en anledning till varför EFA väljer att identifiera sig som ett progressivt parti. Eftersom partiet förespråkar idéer vilka har ett tydligt liberal-demokratiskt och medborgerligt fokus, utgör partiets progressivitet en gräns gentemot den mer radikala/icke-demokratiska formen av etnisk nationalism. Det här kan också vara en anledning till varför EFA väljer att exkludera vissa regionala europeiska partier, då de anser att dessa inte passar in i partiets liberal-demokratiskt och medborgerligt grundade ideologiska ramverk.

EFA utgör en plattform för artikulering av både nationell och regional identitet. I manifestet uttrycks såväl nationalliberala idéer om medborgarnas självbestämmande inom ramen för en nationalstat, som etnokulturellt definierade regionalistiska perspektiv. Denna diskurs blir särskilt tydlig i partiets argument gällande politiskt självbestämmande. De förespråkar självbestämmande för så väl etniskt och medborgerligt/liberalt definierade gemenskaper.

Slutligen skulle jag vilja påpeka att EFA:s ideologiska tillhörighet är starkt kopplad till den kontexten dess medlemmar är förankrade i. Skulle partiets medlemmar lyckas nå självständighet på de förespråkade premisserna, är det möjligt att den ”regionalistiska nationalismen” inte längre skulle vara relevant i EFA:s diskurs.

7. Slutsatser

Syftet med denna uppsats var att undersöka det politiska budskapet som artikuleras av EFA. Fokus har lagts på att beskriva interaktionen mellan nationalistiska och regionalistiska idéer så

---

¹⁰⁶ Keating. Nations against the state, 21-22.

som de uttrycks i partiets manifest till Europavalet 2014. Jag har sökt frambringa det huvudsakliga innehållet i partiets politiska diskurs, särskilt gällande idéer om nationalism, regionalism och politiskt självbestämmande. Tack vare ett bra val av primärmaterial samt ett tydligt och användbart teoretiskt och metodologiskt ramverk har jag kunnat genomföra en djup analys som möjliggjorde svar på uppsatsens frågeställningar.

I enlighet med den beskrivande idéanalysens syfte, har jag i uppsatsens analyskapitel beskrivit de idéer som förekommit i studiens empiriska material. Metoden har visats sig användbar och har, i min mening, hjälpt tillföra och säga något nytt om uppsatsens valda material och fall. I enlighet med Ludwig Backmans¹⁰⁷ och Clifford Geertz¹⁰⁸ motiveringar, beskrivet i uppsatsens metodkapitel, har analysen trots sin deskriptiva inriktning inte bara ”redogjort för det valda materialet”. Jag har även kunnat dra tydliga slutsatser.

Ur analysen framkommer det att övergripande för de tre teman som analyserats har EFA lagt stort fokus på självbestämmande, identiteter, subsidiaritet, betydelsen av kulturell och språklig identitet samt politiska och mänskliga rättigheter. Analysen har visat att dessa huvudidéer ger uttryck för både nationalistiska och regionalistiska värderingar samtidigt. Det bör tilläggas att analysen visat att EFA till största del använder sig av nationalistiska idéer i argumenten för självständighet och politiskt självbestämmande. Trots att regionalism kan ses som en politisk strävan efter autonomi, anser jag att partiets ideologiska uttryck om självbestämmande oftare kan liknas med nationalism.

Som nämnts tidigare ses nationalistiska aktörer i dagens Europa, generellt, varken som fredliga, demokratiska eller pro-europeiska. Denna studie har dock visat att nationalism inte behöver ses endast i dessa negativa perspektiv. Eftersom EFA presenterar både tydligt liberala, medborgerliga och pro-europeiska nationalistiska idéer parallellt.

Sammanfattningsvis har uppsatsen alltså illustrerat att EFA:s valmanifest innehåller uttryck för både nationalistiska och regionalistiska idéer. Eftersom nationalism och regionalism, generellt, utgör motpoler har denna studien illustrerat paradoxen att dessa två ismer de facto kan samexistera och komplettera varandra i samma diskurs. Exempelvis har studien visat att ismerna interagerar parallellt i EFA:s diskurser gällande EU:s framtid samt beslutsfattandeprocesser. Jag anser alltså att det i fallet EFA finns en tydlig ideologisk ”symbios” mellan de två ismerna: nationalism och regionalism.

---

¹⁰⁷ Beckman, Grundbok i idéanalys, 48.

¹⁰⁸ Geertz, The interpretation of cultures, 23.

7.1 Förslag på vidare forskning

Det skulle vara intressant att fortsätta att analysera ideologierna hos EFA:s medlemspartier med samma teoretiska och metodologiska ramverk som uppsatsen utgått ifrån. Särskilt om något av dessa partier lyckas bli självständiga. Skulle partierna då fortsätta representeras av EFA? Skulle de hålla kvar sin ideologi som ”regionalistiska nationalister” eller skulle de överge sin ideologiska ståndpunkt. Jag tror att denna typologi av nationalism är bunden till den kontext regionen/statslösa nationen befinner sig i, så det borde därför ske en ideologisk skiftning. Det skulle därför vara intressant att se om mitt teoretiska ramverk är applicerbart på medlemspartierna, och huruvida en region/statslös nation vilken lyckas bli självständig, håller fast vid sin ideologi eller om denna alternativa nationalism endast är applicerbar då regionen fortfarande är ”förtryckt”.

8. Källförteckning

Primärmaterial

- European Free Alliance. EFA Manifesto. Bryssel: European Free Alliance, 2014.
http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/EFA_3263_manifesto_ENG_230114.pdf
hämtad 2017-02-10

Litteratur

- Anderson, Benedict. Imagined Communities: reflections on the origins and spread of nationalism. London: Verso, 1983
- Bauhn, Per. Nationalism and morality. Lund: Lund University Press, 1995.
- Beckman, Ludwig. Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer. Stockholm: Santerus, 2005.
- Bergström, Göran och Boréus, Kristina. ”Idé- och ideologianalys” i Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys 3:e uppl. 139–175. Lund: Studentlitteratur, 2012.
- Breuilly, John. Nationalism and the state. Chicago: University of Chicago Press, 1985.
- Brubaker, Rogers. Nationalism Reframed: Nationhood and the national question in the new Europe. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Geertz, Clifford. The interpretation of cultures. New York: Basic Books, 1973.
- Gidlund, Janerik. Regionalisering och demokratisk legitimitet. Regionförbundet i Kalmar län, 1998.
- Gidlund, Janerik och Sörlin, Sverker. Det europeiska kalejdoskåpet. Stockholm: SNS Förlag, 1993.
- Esaiasson, Peter. Gilljam, Mikael. Oscarsson, Henrik och Wängnerud, Lena. Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad. Visby: Norstedts Juridik AB, 2012.
- Finlay, Richard. National Identity: the Oxford companion to Scottish history. Edit Michael Lynch. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Heywood, Andrew. Political Ideologies: an introduction. 5:te uppl. Basingstoke, Hampshire: Pelgrave Macmillan, 2012.
- Hobsbawm, Eric J. Nations and Nationalism since 1780. 2: a uppl. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- Keating, Michael. Nations against the state. New York: St. Martin’s Press, Inc, 1996.

- Keating, Michael. Europeanism and Regionalism i Jones och Keating (red.) The European Union and the Regions. Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Leith, Murray Stewart. "Nationalism and national identity in Scottish politics" (PhD diss., University of Glasgow, 2006.
- Mitchell, James, Bennie, Lynn och Johns, Rob. The Scottish National Part: Transition to Power. Oxford: Oxford University Press, 2011.
- Scully, Roger och Wyn Jones, Richard. Europe, Regions and European Regionalism. Basingstoke, Hampshire: Pelgrave Macmillan, 2010.
- Smith, Anthony D. Nationalism: theory, ideology, history. 2: a uppl. Cambridge: Polity press, 2010.
- Syssner, Josefina. What kind of regionalism?. Frankfurt: Peter Lang, 2006.
- Özkirimli, Umut. Theories of nationalism: a critical introduction. 2: a uppl. Basingstoke, Hampshire: Pelgrave Macmillan, 2010.

Elektroniska källor

- Brubaker, Rogers. "Charles Tilly as a Theorist of Nationalism." The American Sociologist 41 (2010), hämtad 2017-05-09 <https://dx.doi.org/10.1007%2Fs12108-010-9107-9>
- Bernitz, Ulf, Gustavsson, Sverker och Oxelheim, Lars. Europaperspektiv 2000. Stockholm: Santérus, 2000
<http://www.europaperspektiv.se/Portals/23/Europaperspektiv2000.pdf?ver=2013-03-06-105706-980> hämtad 2017-05-12
- Connor, Walker. "A nation is a nation, is a state, is an ethnic group is a . . ." Ethnic and Racial Studies 1, no. 4 (1978) hämtad 2017-05-15
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01419870.1978.9993240>
- European Free Alliance. Voice of the peoples of Europe the first 25 years of history. http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/EFA_25yrs.PDF hämtad 2017-03-18.
- European Free Alliance. What's EFA and history. <http://www.e-f-a.org/about-us/whats-efa-and-history/> hämtad 2017-04-18.
- European Free Alliance. Declaration of Brussels. Bryssel: European Free Alliance, 2000.http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/3.4.3.5_Other_EFA_texts_Declaration_of_Brussels_of_9_November_2000_ENG.pdf hämtad 2017-02-11
- European Free Alliance. Self-determination position paper. Bryssel: European Free Alliance, 2011. http://www.e-f-a.org/fileadmin/user_upload/documents/3.4.3.5_Other_EFA_texts_Declaration_of_Brussels_of_9_November_2000_ENG.pdf

a.org/fileadmin/user_upload/documents/Studies_on_EFA_and_other_texts/SDWG_FI
NAL.pdf hämtad 2017-02-22

- Europeiska kommissionen. ”The bottom-up approach”.
http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leader2/dossier_p/en/dossier/chap4.pdf hämtad
2017-05-16
- Fernández, Christian. ”Regionalisering och Regionalism: Idé, ideologi och politisk
verklighet.” Rapport i projektet Regionalisering och flernivådemokrati. Lund:
Statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet 2000.
<https://core.ac.uk/download/pdf/34755346.pdf> hämtad 2017-04-24
- Giordano, Benito. “Italian regionalism or “Padanian”nationalism: the political project
of the Lega Nord in Italian politics” *Political Geography*:19(4) (2000):445-471,
hämtad 2017-04-14 [https://doi.org/10.1016/S0962-6298\(99\)00088-8](https://doi.org/10.1016/S0962-6298(99)00088-8)
- Hall, Patrik. Nationer och nationalism. *Statsvetenskaplig Tidskrift* nr 2, 1992.
<http://journals.lub.lu.se/index.php/st/article/viewFile/2908/2471> hämtad 2017-05-11
- Nikolas, Margareta Mary. “The Exercise of Nationalism: exploring its civic and
ethnic components”, *The Nationalism Project*: 2000.
<http://www.nationalismproject.org/articles/nikolas/ch1.htm> hämtad 2017-03-20
- Nationalencyklopedin, Lega Nord.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/lega-nord> hämtad 2017-04-20
- Nationalencyklopedin, regional identitet.
[http://www.ne.se/ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/regional-
identitet](http://www.ne.se/ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/regional-identitet) hämtad 2017-05-22
- Nationalencyklopedin, subsidiaritetsprincipen.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/subsidiaritetsprincipen> hämtad 2017-
05-15
- Nationalencyklopedin, tjock beskrivning.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/tjock-beskrivning> hämtad 2017-05-
19
- Paasi, Anssi. “Bounded spaces in the mobile world: deconstructing ‘regional
identity’”. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie* 93(2) (2001): 137–148,
hämtad 2017-05-15 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1467-9663.00190/epdf>
- Ålands Framtid. Ett självständigt Åland.
[http://www.alandsframtid.ax/index.php?option=com_content&view=article&id=297:u
tokat-sjalvbestammande-pa-vag-mot-
sjalvstandighet&catid=18:sjaelvstaendighet&Itemid=142](http://www.alandsframtid.ax/index.php?option=com_content&view=article&id=297:u
tokat-sjalvbestammande-pa-vag-mot-
sjalvstandighet&catid=18:sjaelvstaendighet&Itemid=142) hämtad 2017-04-20